

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא עה.

קניגיא. לידת חיות בקשת ורומת. כל מיני לדה קרוי כן וכן נשמיעט חולין (דף ק: ס:) וכי משה רבינו קניגיא או בליטטרי היס: **הסמשוך נו'.** וכי אתה יכול לעשות קניגיא עם לוימן. מכלל דעמידה [לקניגיא]: **העושו יגש חרבו.** זבנהמות כתיב זכיו. וה"ה עם לוימן: **מפני יתו.** שמתוך שיש לו הצל וחמיימות הרבה יולא ריח קשה: **ממקמה.** כשמיים כמו רוחק מרקת (שמות ז) מתוך שהכניס ראשו לגן עדן: **סלמים סלמים.** שגללים חפירות עמוקות זים כחלמיים של ממרישה: **אחריו.** כשמתה יארו נתיב היס: **אינו חוזר לאיסור.** מרוב המיס שחסרה: **סופה.** היינו מלמעלה גג וארבע דפנות מארבע רוחות. אל היינו סיכוך בלא מחילות: **וסקרינו.** היינו דבר מועט שקושרו לתלות זכארו כמין קמיע: **שמסוסיך.** חומותיך: **פליגי בה.** זכאניס של חומות ירושלים ממה יהיו אלו זכניס שעמידים להיות: **ידיו וכדיו.** כדברי זה וכדברי זה היינו כדבר משהס וישפה תבנה. ואע"פ שמקרא זה קדם לזני ר' חייא טובא יש לומר שכן נתמצא ישעיה שדכדברי כל המפרשים עמידה להצנות: **והוקק עשר.** של רוח זכום עשרים. והיינו אקדס לשון קודש שחוקק כהס ומשמע נני אכן טובה שמהייה כהס קודמת כמו קודמי אש (ישעיה ז): **אקדה.** קרזונקל"א זלע"ז וזמרגוס יומן זכני גומרא: **כזיעסא דלויולסא.** זילת עוף קטן ששמו תלזיל: **קוממיות.** שמי קומנות. שני ממין דריש: **כספי קומוס** של אדס הרשון. שמייעטו עד ק' אמה זמסכת חגיגה (דף יב:). **ההיכל** של בית שני שהיה רוס מלה אמה ולפי קומנות ט' כריך עשרים גזוהיס. וקשיל לר' יוחנן דלמר רוס עשרים: **לכווי דבי זיקא.** לתלנות העשוין לאור והיינו שעריך דקרא חלונות החומה: **עש יומס.** אחד ועשן ז' ונוגה ג' אש ד' להצה ה' כי על כל כזור ז' חופס ז'. ולי"נ כי על כל כזור אינו מן החשזון אכל וסוכה מהיה ללל יומס דסמין ליה לסיפיה דהאי קרא הוה השזיעי והאי על כל כזור לכדמפרשי' בסמון אתא: **שעיניו זרות.** שלל להסנותו מנכסיו: **נכוה.** חופתו של קטן מחופתו של זכיוו הגדול ממנו: **שזאוסו הדור.** שראו משה ויהושע: **אוי לה לאוסה זושא.** שזומן מועט נממעט הכזור כל כך שהרי יהושע היה זכיא ומלך כמשה ולא יכול להגיע לכזודו: **צעדן גן אלהיס הייט.** זכירס מלך זור כתיב. וכי סזור אתה להיות כאלס הראשון שהיה זגן עדן והיו לו כל החופות הללו אודס פטדה וגו' עד זהס הרי עשר. אכל כל אכן יקרה לא חשיז דכולל ואח"כ מפרש מאי כל אכן יקרה דלמרן אודס פטדה וגו': **וזכז א"ר יוחנן** וגורע שזכונן זכז נכו'. וזכז אקרא קא מהדר לפרושי גרוע שזכונן זכז מכלל דחשוזין יתר מלה: **זך נספכלא.** כשזכרתי עולמי שאלתה עתיד למרוד ולעשות עממן אלה וזכרתי בזכס נקבים שמוזיאין ריעי מוף

פליגי בה תרי מלאכי ברקיע. ואליהו אמר להן דלמר פרק מי שהולארוס (ערוזין דף מג.) לאו אליהו אמרינהו: **חד אמר ישפה** וחד אמר שהם ואמר הקב"ה בדין וברדין. ר"ת ל"ג לה וליא דגרסי ומפרשי דקאי אכמוז דלעיל הנני מרזין צפוך זכני ויסדמין זכספיריס פירוש זכין וכדן היינו פוך זכספיר דלעיל יהיו שמשומין וכן מוכח זכספיקתא דמפרש מאי דכד רבי זכז אמר זכין וכדן והסס לא איירי לא מלאכי ולא אמוראי אלא ודאי קאי אפוך זכספיר כדכתיב לעיל: **טפף**

ומרתיה כל מימות שבמצולה שנאמר **3** ורתיה כסיר מצולה ואלמלא מכנים ראשו לגן עדן אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו שנאמר **3** ישים כמרקחה ובשעה שצמא עושה תלמים בים שנאמר **4** אחריו יאיר נתיב אמר רב אחא בר יעקב אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה שנאמר **4** יחשוב תהום לשיבה **5** ואין שיבה פחותה משבעים אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים במשרו של לוימן שנאמר **5** יכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר **6** ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר **7** היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר **5** יחצוהו בין כנענים ואין **8** כנענים אלא תגרים שנאמר **8** כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב ואי בעית אימא מהכא **9** אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לוימן שנא' **10** התמלא **6** בסוכות עורו זכה עושין לו סוכה לא זכה עושין לו **7** צלצל שנאמר **10** וצלצל הגים ראשו זכה עושין לו צלצל לא זכה עושין לו ענק שנאמר **11** וענקים לגרגרותיך זכה עושין לו ענק לא זכה עושין לו קמיע שנאמר **12** ותקשרנו לגרגרותיך והשאר פורסו הקב"ה על חומות ירושלים וזויו זרחך: **14** ושמתי כדכד שמשותיך א"ר שמואל בר נחמני פליגי תרי מלאכי ברקיעא גבריאלי ומיכאל ואמרי לה תרי אמוראי במערבא ומאן אינון יהודה וחזקיה בני רבי חייא חד אמר שוהם וחד אמר ישפה אמר להו הקב"ה להוי בדין וכדן **14** ושעריך לאבני אקדה כי הא **17** דיתבי רבי יוחנן וקא דריש עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהם שלשים על שלשים וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים לגלג עליו אותו תלמיד השתא כביעתא דציצלא לא משכחינן כולי האי משכחינן לימים הפליגה ספינתו בים הוא מלאכי השרת דיתבי וקא מינסרי אבנים טובות ומרגליות שהם ל' על ל' וחוקק בהן עשר ברום עשרים אמר להו הני למאן אמרו ליה שעתידי הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה דרוש רבי לך נאה לדרוש כאשר אמרת כן ראיתי אמר לו ריקא אלמלא **18** (לא) ראית לא האמנת מלגלג על דברי חכמים אתה **19** נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות מיתבי **15** ואולך אתכם קוממיות רבי מאיר אומר מאתים אמה כשתי קומות של אדם הראשון רבי יהודה אומר מאה אמה כנגד היכל וכתליו שנאמר **16** אשר בנינו כנמיעים מגודלים כנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל כי קאמר ר' יוחנן לכווי דבי זיקא ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק שנאמר **17** וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו עשן בחופה למה אמר רבי חנינא שכל מי שעניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה מתמלאות עיניו עשן לעולם הבא ואש בחופה למה אמר רבי חנינא מלמד שכל אחד ואחד נכזה מחופתו של חבירו אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה כיוצא בדבר אתה אומר **18** ונתתה מהודך עליו ולא כל הודך זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה אמר רבי חמא **19** (בר) חנינא עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן שנאמר **19** בעדן גן אלהים היית כל אכן יקרה וגו' מר זוטרא אמר אחת עשרה שנאמר כל אכן יקרה אמר רבי יוחנן וגרוע שבכולן זהב דקא חשיב ליה לכסוף מאי **19** מלאכת תופיך ונקביך כך אמר רב יהודה אמר רב אמר לו הקדוש ברוך הוא לחירם מלך צור כך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם ואיכא דאמרי הכי קאמר כך נסתכלתי ונקסתי

כדכד. אכן טובה וכן שמה. משומותיך. מלונות שהשטם זרז נהס. כמו מהלס פד) שמה זומן היינו שמה ממש (מחזירין ק. פ.) לשון חומה (סוטה ז.) מלאכי אקדה. זכספיריס פירוש זכין וכדן פוך זכספיר דלעיל יהיו שמשומין וכן מוכח זכספיקתא דמפרש מאי דכד רבי זכז אמר זכין וכדן והסס לא איירי לא מלאכי ולא אמוראי אלא ודאי קאי אפוך זכספיר כדכתיב לעיל: **טפף**

רבינו גרשום

קניגיא. מלחמה: שנאמר התמשך לוימן בחכה. כלומר כן אמר לו הקב"ה לאיוב וכי אתה יכול למשוך לוימן בחכה: ובחבל תשקיע לשונו. כמו שפשה ע"י מלאכי: כמרקחה. דבר שפירח: עושה תלמים בים. כשהוא שותה מבין הים גלגל מצד אחר שאינו שותה: שנאמר ואחריו יאיר נתיב. כלומר כתיב נתיב של ים שהוא שותה: צלצל. צל מצל ראשן: עושין לו קמיע. דבר הנקשר ותלוי על צואר: אמר להן הקב"ה כדן וכדן. להתי איקרי כדכד כלומר כדברי זה וזה משוהם וישפה יהיו מתוקנים: וחוקק בהן עשר ברום עשרים. כדרי שיכנסו ויצאו באותה חקיקה כמו שפושין בפתח והכי משמע ליה כעשוי: כביעתא דציצלא. כביעה של עוף [קסין] קוממיות (לימה): קוממיות כשתי קומות. כשתי קומות של אדם הראשון שמייעטו הקב"ה עד מאה אמה. אלמלא כנגדו קומות צריך להם פתח שמיכנסו ויכנסו בזקיפה וקשיא לר' יוחנן דאמר לעיל חקק בהן עשר ברום עשרים ותו לא. ומשיני כי אמר ר' יוחנן ברום עשרים לכווי דבי זיקא. כלומר לחלונות קאמר שותה הרוח מנשבת ביה: ענן יומם א ועשן ב' ונוגה ג' אש ד' להבה ה' כי על כל כבוד ר' חופס ז': אוי לה לאותה בושה: שיהיה לו לאותו הנגוד מחבירו שפני שחטא ליקה: אוי לה לאותה בושה. שנגרע יהושע משה: אודס א' ספרה ב' והלום ג' תריש ד' שהם ה' וישפה ו' ספיר ז' נדך ח' וברקת ט' והוב י" בך נסתכלתי. כשבראתי עולמי שאתה עתיד למרוד ועושה עצמך אלוה. ובראתי באדם נקבים נקבים. שמוזיאין ריעי מוף

תורה אור השלם

- 1 תמשך לוימן בחכה ובחבל תשקיע לשונו: איוב ב מה הוא ראשית דרבי אל העשו יגש חרבו: איוב ב ט ירתיה כסיר מצולה ים: ישים כמרקחה: איוב כג כ 4 אחריו יאיר נתיב יחשב תהום לשיבה: איוב כד מ 5 יכרו עליו חברים יחצוהו בין כנענים: איוב מ ל 6 ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו וישלחם ויחבלו אל אגריהם ולא יספו עוד גודיה ארץ ומא בארץ ישראלי: מלכים ב כג 7 היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני: שיר השירים ה יג 8 כנען בידו מאזני מרגלית לעשק אהב: הושע יב ה 9 מי יעץ זאת על צר המשעירה אשר תרקה שרים כנעניה נכבדי ארץ: ישעיהו כג כ 10 התמלא בשכות עורו ובצלצל גזים ראשו: איוב א כ 11 כי לוימן חן הם לראשך וענקים לגרגרותיך: משלי א ט 12 החקקה בו כפיצור ותקשרנו לגרגרותיך: איוב מ כט 13 והקלו גוים לאורך ומלכים לגנה דרדקי: ישעיהו ט ג 14 ושמתי כדכד שמשותיך ושעריך לאבני אקדה וכל גבולך לאבני חפץ: ישעיהו יב יב 15 אני ג' אלהים אשר הוצאתי אתכם ממצרים ומצרים מחרתי להם עקרים ואשבר מות עליכם ואולך אתכם קוממיות: ויקרא כ יב 16 אשר בנינו כנענים כנענים כותי חטבות תבנית היכל: הליים קמד יב 17 וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו עשן בחופה למה אמר רבי חנינא מלמד שכל אחד ואחד נכזה מחופתו של חבירו אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה אמר רבי חמא **19** (בר) חנינא עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן שנאמר **19** בעדן גן אלהים היית כל אכן יקרה וגו' מר זוטרא אמר אחת עשרה שנאמר כל אכן יקרה אמר רבי יוחנן וגרוע שבכולן זהב דקא חשיב ליה לכסוף מאי **19** מלאכת תופיך ונקביך כך אמר רב יהודה אמר רב אמר לו הקדוש ברוך הוא לחירם מלך צור כך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם ואיכא דאמרי הכי קאמר כך נסתכלתי ונקסתי

הגהות הב"ח

(א) גמי התמלא בשכות ור: (ב) שם על זכה עושין לו על שאלת: **לעוי רש"י** קרזונקל"א. אקדה (אכן יקרה).